

ליקוט בענין לימוד דף היומי מתוך
שיחות ואג"ק כ"ק אדמו"ר
מוהריי"ץ וכ"ק אדמו"ר, וסיפורי
חסידים

ברוקלין נ.י.

667 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה
תהא שנת פלאות בכל
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר

פתח דבר

לקראת ש"פ נח, ולאחרי שנים רבות שנסתפקו ונחלקו כו"כ מהחסידיים שיחיו בנושא למגדול ועד קטן, הוחלט אצלי לסדרו על השלחן, וללקט שיחות ואג"ק של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע וכ"ק אדמו"ר, וסיפורי חסידים.

בתחילת הליקוט בא השיחות ואג"ק מכ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ. מה שנוגע לדעת הוא רק קטע הראשון, בה מדבר בענין הלימוד של דף היומי, ולחביבותא דמילתא באים אג"ק בה מזכיר הענין.

אח"כ באים השיחות וכו' של כ"ק אדמו"ר, ובראשו שיחת ש"פ שלח תשמ"ח ע"פ ה'תוכן קצר' שיצא לאור בשעתו, עם שילוב ב' הנחות אחרות (של ר' מיכאל זעליגסון ו'ועד הנחות התמימים' (ר' סימון גייקובסון), שנדפסו בשלימותן בהוספות). גם נדפס מה שאמר רבינו על מייסד התקנה הרה"ג וכו' ר' מאיר שפירא ז"ל. ע"כ מה שנוגע לעצם התקנה של לימוד הדף היומי.

אח"כ בא, לחביבותא דמילתא, שיחות ואג"ק בה מזכיר רבינו על הלימוד של דף היומי, בתחילה אג"ק וישחה מוגהת, ואח"כ השיחות הבלתי-מוגהות. לשלימות הענין, ומפני שכמה מהשיחות (הבלתי מוגהות) הם 'געדיכטע' שיחות, באים כמה מהשיחות בארוכה (בנוסף על הקטע בה מזכיר 'דף היומי'). וכדי להקל על הקורא, נדגשו המילים 'דף יומי', מה שאינם כן בהמקור. וכמובן שיש עדיין להוסיף עוד הרבה שיחות, כיון שלימוד דף היומי נזכר כו"כ פעמים בתורת רבינו, אף שאינם נוגעים לגוף הדבר, הרי כיון שנזכר כ"כ הרבה פעמים ואף פעם לא בלשון של שלילה וכדומה, יש לומר שאינו – כטעות ההמון – מהמופרך לגמרי.

אחרי זה הובאו כמה סיפרים על חסידים שלמדו דף היומי, אף שכמובן אינו הוראה או ראי' לאחרים.

כהוספה נדפס, כאמור, ב' הנחות של שיחת ש"פ שלח תשמ"ח (כמה פרטים כבר שולבו בהנחה הנדפס בפנים), וגם צילומים מכמה מהאג"ק.

* * *

אחר עיון בהשיחות שהובאו לקמן נראה לומר (לענ"ד – כמובן), דמה ששללו רבותינו נשיאנו את הלימוד של דף היומי תלוי על האדם הלומד ואופן לימוד. היינו מי שלומד את ה'דף' (כמתנגד) רק ע"מ שייסיים הש"ס, ואת החיוב של לימוד התורה מסתפק בלימוד הדף, ושיוקלטו הדברים אינו נוגע כלל ואינו עולה על דעתו לחזור על לימוד, ואינו נותן א"ע 'און ער

געט זיך ניט איבער' להבין מה שאומרים, ורואה את ה'דף היומי' כאחד מהשיעורים של היום והוא הוא הדף של היום, וחושב שלימוד זו של הדף הוא לפנים משורת הדין ולמעלה ממדידה והגבלה' – וכמו שמתאר כ"ק אדמו"ר מוהריי"ן, שחושב שעומדים מלאכים ובונים לו ג"ע.

ולי נראה, שחסיד חב"ד – ליובאוויטשער' – אמיתי, הרי היחס שלו לענין זה הוא בדרך ממילא באופן שמתאים.

היינו שמי שיודע מש"כ אדה"ז בפ"ה דתניא (ובכ"מ), ויודע שע"י לימוד התורה תופס ומקיף חכמתו ורצונו של הקב"ה עצמו, ושע"ז מוסיף גילוי אור בעוה"ז שבזה ממשיך השכינה למטה ועושה דירה בתחתונים, ובלימוד התורה (איזה חלק שיהי') גורם נח"ר לכ"ק אדמו"ר, ובפרט כשמדובר במי שבלאו הכי אינו לומד כלום לע"ע, או כשמדובר בבחור בישיבה שלומד דף גמרא בכ"י בנוסף לסדרי הישיבה ושיעורים הקבועים, ולו אפשר גם לחזור על לימודו, וגם אולי ללמוד גפ"ת (ובפרט כשיודע שכ"ק אדמו"ר טבע מהבחורים שיהיו למדנים, ושיכירו כו"כ דפי גמרא), או אפי' רק במי שלומד "שלא לשמה" של חסיד: להראות ל'מתנגד' שבחב"ד יודעים 'איך ללמוד' – (זייסן ווי צו לערנען) ולנצחו (צו עם אפשלאגן), להבין חסידות, ולהיות מקושר; וזה שלומד במסלול של דף היומי הוא רק כדי לחזק הלימוד (שיש כמות קבוע לכל יום, ויש עוד כו"כ הלומדים מסכת זו יחד, וכו' וכו' כמובן) –

אין לבוא עליו בטענות, ובפרט כשמדובר במי שיושב ובטל ומלעיג על לומדים תורה ומקיימי מצוות כו'. וכ"א יעיין בהשיחות בעצמו ויעשה כפי שעולה בידו וידבר עם המשפיע כו'.

* * *

באתר col.org.il מסיום הש"ס דהאי שתא, יש כמה כתבות מר' שבת וויינטראוב וראה שם להיחס בין רבינו להר' מאיר שפירא מייסד דף היומי¹, וראה גם בהמשך הכתבות שמביא תקנת אדמו"ר מוהריי"ן ללמוד בכל יום עמוד גמרא (ספה"ש תר"פ"ז ע' 39) שנתקנה כמעט שנה שלימה לפני תקנת דף יומי, ועוד כמה פעמים באג"ק כ"ק אדמו"ר מוהריי"ן וכ"ק אדמו"ר שעידדו שיעור קבוע גמרא בכל יום².

* * *

1) להעיר שבהכתבה של הר' שבת ווינטראוב רצה להביא לדוגמא מה שאמר רבינו עליו (תו"מ ח"י"ד ע' 210) שהוא הי' בעל התקנה של לימוד דף היומי, אבל מההקלטה (ד"ג תמוז תשט"ו) נראה שהוא רק מראה מקום – "סדא א לובלינער חסיד, דאס שטייט אין דער שאלות ותשובות פון דעם לובלינער – ניט דעם תורת חסד נאר דער מאיר לובלינער, דער פון דעם דף יומי".

יש לציין אשר כ"ק אד"ש עידד הרבה את תקנתו של האדמו"ר מגור ללמוד דף יומי של תלמוד ירושלמי (שיחות אלו לא בהוצאה זו), ומהנראה הסיבה לזה (כפי שהובא בא' מההנחות של שיחת ש"פ שלח תשמ"ח) – מפני שע"י הלימוד בתלמוד ירושלמי לומדים את כל התורה כולה, שזהו גם הסיבה לההצעה ללמוד הרמב"ם, ואולי זהו הדרך להביא את הגאולה.

ויה"ר שכן תהי' – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו – בפועל ממש, יבוא ויולכנו קוממיות לארצנו אקדושה, בשעתא חדא וברגעא חדא דלא עיכבן אפי' כהערף עין, ונזכה זעען זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה, והוא יגאלנו תיכף ומיד ממש.

המלקט

יום ב' דר"ח חשון ה'תשפ"ב (ה' תהא שנת פלאות בכל)
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר
ברוקלין, נ"י.

כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ

ג. ללמוד מידי יום ביומו דף גמרא...

ממכתב תחילת תמוז תרפ"א.

תלמידינו ידיד בן ידיד התמים מר
הושע זעליג שי'

...זכור יקרי את אשר דברו אתך
לא פעם ושנים, חשוב הדברים היטיב
והביאם בחיים בפועל. שם מורך ורכך
עליך נקרא, כבודו ויקר תפארתו על
ידך נתונה, הזהר במו. ודע לך כי
כאשר בדרך ישרה תלך יבקש עליך
ועל ביתך רחמים, כי מאושרים תהיו
כל ימי חייכם בגור". היה עברי נלהב,
בן תורה, ללמוד מידי יום ביומו, דף
גמרא פרק תניא ושיעור תהלים, אל
יחסר המזג בשולחן ערוך ולקוטי
תורה, ובשבת קודש להוסיף וגם לעת
מן העתים להתפלל. זכור נא זכור פני
קדש הקדשים אשר זכית לשרת,
להיות מקורב אל מלאך ה' צבאות,
התחמם באור מדותיו המסולאים,
וזכור בכל יום וחשוב בזה ותמצא
ארחות חיים בגור".

(אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ ח"ד ע'
כז, (אגרת הימד)).

א. היינט איז ארויס געקומען א
צייט אז די וואס לערנען דף היומי
מיינען אז עס שטייען פאר זיי 10
מיליארד מלאכים, און בויען פאר זיי א
נייעם ג"ע לויט דער לעצטער
מאדערנער טעכניק, אמאליקע יאהרן
האט א פראסטער ישובניק גיוואוסט
אז איידער ער גייט אנקארמען די
בהמה, דארף מען פריהער אפלערנען
א בלאט גמרא...

(משיחת י"ב תמוז תרצ"ב)

ב. ב"ה, יו"ד סיון, תרצ"א.

ריגא.

כבוד ידידי הרה"ג הנכבד והנעלה
ור"ח א"א מוה"ר ישראל שי'.

שלום וברכה!

מכתבו במועדו קבלתי, ונהניתי
מאד לשמע מחיזוק לימוד משניות
וחיזוק לימוד דף היומי, ואשר
בבהכנ"ס "נחלת ישראל" אומרים
תהלים בכל יום. והחוב על כאו"א
מאנ"ש לפרסם דבר זה של אמירת
תהלים בכל יום בכל מנין שהוא,
וזכותו גדול במאד מאד.

נהניתי לשמע אדות צעירי אגודת
ישראל ולימודם, והנני מצרף בזה
מכתב אליהם ובבקשה למסרו אליהם
ולכתוב לי בפרטות ממצבם כהיום,
והשי"ת יעזר להם.

(הענתק מאגרת, נדפס ביזכרון לבני
ישראל' להחסידי ר' ישראל דזייקאבסאן ע'
לב. צילום האגרת נדפס לקמן)

ד. ללמוד בכל יום שיעור קטן בגמרא

ב"ה ב'ו' אדר פ"ב

אל התלמיד אהרן שלמה
[ליבערמאן] שי

שלום

במענה על מכתבך מג' משפטים,
נכון הי' הדבר שתשתדל להשיג
מלמדות במקום באופן שתוכל
להתלמד גם מלאכת השו"ב, והשי"ת
ישמור אותך ויצילך ויצליח לך, רק
שמור ללמוד בכל יום פרק תניא
ושיעור קטן בגמרא, ובשבת קודש
להוסיף לימוד בלקו"ת תו"א או כתבי,
דרושי לא ארוכים. והשי"ת יהי בעזרך
ויתן לך פרנסה טובה בריווח".

אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהר"י ח"י ע"ר
(אגרת ה'קנט)

ה. האם הצטרפת לחברה ש"ס או
דף יומי?

ב"ה ח' שבט תש"ג

ברוקלין

ידידי עוז הנכבד והנעלה הרב ור"ח
אי"א מוהר"ש זלמן [העכט] שי

שלום וברכה!

...בדבר ידידנו מר . . שי כתבתי לו
פעמים שישתתפו בקביעות שיעור
לימוד גמרא, מען בעדארף
איינגעוואוינען בעלי בתים זיי זאלען
צו לייגען די קאפ פארשטיין א בלאט
גמרא, וצריכים ע"ז התעוררות ביחוד
ובדרשותיו יוכל להסתייע ממה
שאמרתי באחת השיחות ווי איצטיגע
בע"ב און נגידיים זיינען זיך אליין מבזה
ברבים און מאכן זיך די גרעסטע
חרפות און בזיונות, ווען איך פרעג א
בן[ע]לי בתישען אידן אדער א נגיד
וואס קומט צו מיר מיישב זיין זיך
וועגן זיינע געשעפטען, אויב ער
לערנט גמרא אדער אויב ער באלאנגט
צו א חברה ש"ס אדער צו די וואס
לערנען דעם דף יומי³ ענטפערט ער מיר
איך וואלט זייער וועלען לערנען א
שטיקעל גמרא, אבער איך מוז אייך
זאגען דעם אמת די קאפ פארנעמט
ניט וואס די גמרא זאגט, עס איז צו
שארף פאר מיין קאפ פון אלע - זאג
איך אים - המצאות און פיהיגע
איינפאלען וואס איר האט ערשט פאר
מיר ארויס געזאגט וועגען אייערע
געשעפטען זע איך אז איר האט א
פיינעם שכל, און איר קענט גוט

ו. תקנת אדה"ז ללמוד דף אחד
ליום

בשנת תקל"ו היתה אסיפה כללית של תלמידי הה"מ ויחליטו: ... אשר רבינו הזקן יהיה לנשיא לחסידים במדינת ליטא.

בשנה ההיא יסד רבינו הזקן את המרכז הראשון במקום מקורו לליאזנא, וכרוזא נפק אשר אברכים הסמוכים על שלחן אבותיהם או חותניהם יכולים לבא לליאזנא על משך שנים שלשה חדשים לקבל סדר בלימוד ואכסניא ומזון הכרחי יספיקו להם אנשי הקהלה ע"פ ציווי הרב ...

הכרות כ"ק רבינו הזקן עשה כנפים ובמשך זמן קצר נתקבצו לליאזנא כארבעה מנינים אברכים מהערים הסמוכות: ויטעבסק, בעשענקאוויטש, האראדאק, יאנאוויטש רודניא, קאלישק, ליובאוויטש, נעוועל ועוד.

הכל חשבו שגם בליאזנא יהי אותו הסדר שהי' במרכזים הקודמים – בליובאוויטש והאראדאק, אשר כל אחד מהאברכים הי' לומד לעצמו במה שלבו חופץ וההתעסקות הכללית היתה בעיקרה בלימוד תורת החסידות של מורנו הבעש"ט ותלמידו הה"מ נ"ע.

אבל מה נשתומו על הסדר החדש אשר סדר רבינו הזקן לאמר: (א) חובת לימוד גמרא בעיון חבורה חבורה בענין אחד ... (ג) לימוד גמרא למיגרס לא פחות מדף אחד ליום.

(אבות החסידות ס"א-י"ב, נדפס בקובץ 'התמים' חוברת ב עמוד נא [עג])

פארשטיין א עמוד גמרא, נאר איר ווילט ניט פארשטיין ווייל די גאנצע זאך פון לערנען באטרעפט בא אייך ניט...

הם . . שיחיו – צריכים להשתתף בשיעור לימוד גמרא שלומד ברבים, ועליהם לחזור בינם לבין עצמם, האריווין אויף צופארשטיין. בעת הראשונה יכבד הדבר עליהם ומזמן לזמן וועט זיי גרינגער ווערן...

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר.

(אג"ק כ"ק אדמו"ק מוהרי"צ ח"ו ע' קכ
(אגרת איתתקמג))

כ"ק אדמו"ר

אבל לאחרי [שראה אהרן]
שהקריבו כל הנשיאים – שמזה מובן
שבזה יש חלק לכל בניו, והוא ושבטו
לא השתתפו בזה – חלשה דעתו.

ועפ"ז מובן בנוגע ל"דף היומי",
ובהקדים, שאף שהדבר נתקן ע"י
גדולי ישראל, מ"מ [הרי בשעתו] היו
כמה גדולי ישראל שלא קיבלוה, ועד
שכמה שללו תקנה זו. וכמו שה"א אצל
כ"ק מ"ח אדמו"ר, שאף שלא שלל זה
בפירושו, מכל מקום לא הורה כן
לתלמידי התמימים.⁵

מהטעמים לזה שכמה גדולי לא
קיבלו את התקנה, כי הוא גדר של
לימוד התורה לפרקים⁶, רק פעם אחת
ביום. וגם חסר לו ה"לעולם ילמוד אדם
תורה במקום שלבו חפץ".

ובפרט בישיבות וואו מהאט זיך
געקאכט [שעסקו בלהט] בעיקר
בלימוד הנגלה בדרך פלפול או בדרך
בקיאות או בלימוד המוסר או
החסידות וכיו"ב, ולא הי' להם פנאי
כלל להוסיף עוד שיעור.

נמצא שהענין ד"דף היומי" הוא
בגדר דנהרא ונהרא ופשטי, ואינו
שייך דוקא לכלל ישראל, כמובן מזה
שלא נתקבל אצל כו"כ גדולי ישראל.

וזהו גם מה שכו"כ קיבלו תקנה זו
(וגם כמה שבתחלה שללו זה, ואח"כ
שינו את דעתם), כי הם כמנהיגי העדה
שלהם, ובהתבוננם בעיון במצב עדתם

א. מה שלא משתתפים בדרך היומי

...וכאן המקום לבאר שאלה
שנשאלה על המדובר בהתוועדות
האחרונה⁴, ע"ד ההוראה מפרש"י
בתחלת הפרשה – שחלשה דעתו של
אהרן כשלא הי' עמהם (עם הנשיאים)
בחנוכה כו' – שבשעה שיהודי רואה
שנעשה דבר בלי השתתפותו – צריך
להיות אצלו חלישות הדעת,
והשתדלות להשתתף בזה.

ושאלו על זה, דא"כ מהו הטעם
שאינ משתתפים בלימוד דף היומי?
(לכאורה הרי"ז דבר טוב ביותר –
לימוד כל הש"ס ובהשתתפות הציבור
וכו.).

והביאור בזה מובן מעצם הסיפור
עם אהרן: "חלשה דעתו" של אהרן
היתה רק לאחרי שהקריבו כל הנשיאים
בחנוכת המשכן, והוא לא השתתף בזה.
אבל לפני"ז לא חלשה דעתו – כי: כל
זמן שלא ראה אהרן שהקריבו כל
הנשיאים – אולי עבודה זו היא חלק
של שבט מסויים ולא חלקו של אהרן.

ולפיכך, כשראה יששכר שביום
הראשון לא הקריב בחנוכה, לא חלשה
דעתו מזה [אף שהי' לו להידחף –
"שטופן זיך" בשביל יום הראשון],
בידעו ש"נשיא אחד ליום, נשיא אחד
ליום", ולכן אינ ענינו להקריב ביום זה.

5) בהנחה אחרת: ועד שגם כ"ק מ"ח
אדמו"ר לא ציוה לתל' התמימים, וזה גופא שלא
ציוה מוכיח תכלית השלילה לזה.

6) סנהדרין צט, ב.

4) שיחת ש"פ בהעלותך (ספד"ש תשמ"ח
ח"ב ע' 483 ואילך).

להפסיד לנסות אולי לימוד ספר הרמב"ם היא הדרך להביא הגאולה!

(מתוכן קצר' משיחת ש"פ שלח, כ"ה סיון תשמ"ח ס"ז-ח, בשילוב עוד ב' הנחות שנדפסו לקמן בהוספות)

קטע מיומן א' מהתמימים⁹, יום א' [לפ' בלקן] י"א תמוז תשמ"ח.

בשבת [פ' שלח] לקראת סיום ההתוועדות דיבר הרבי באריכות ובחריפות על ההתנגדות ללימוד הרמב"ם, בין הדברים אמר כי להתנגדות ללימוד הרמב"ם הוא לא ציפה, ("איך האב נישט געחלומט אז דא וועט מען קריגען, אנטקעגן לערנען רמב"ם"). ואמר שזוהי קליפה שלמטה מטעם ודעת...

בתוך הדברים הזכיר הרבי, שאין להשוות את זה לזה שהרבי רייץ לא תמך ולא היה מרוצה מלימוד הדף היומי, ("דער רבי דער שווער, [איז] נישט געווען צופרידן פון דעם געדנאק פון דף היומי"), כי בלימוד גמרא, יש את הכלל 'אין אדם לומד אלא במקום שליכו חפץ' – במסכת ששם יש לו משיכה וחיות. משא"כ ברמב"ם שהוא לימוד הלכות, יש חובה על כ"א ללמוד את כל התורה כולה.

אחרי שבת יצאה הוראה מהמזכירות שלא להכניס שיחה זו להנחה.

["לדעתך"], באו למסקנא לתקן ולקיים תקנה זו מפני מצבה הפרטי של עדתם, וע"ד "נשיא אחד ליום", שביים זה צריך להעשות דבר זה, ואין מקום לחלישות דעת אצל אחר.

עפ"ז צריך ביאור בנוגע לה'טומל' ע"ד לימוד שיעור יומי בספר הרמב"ם [שנתקבל ע"י אלפים כ"י מישראל, שהרי הוא ג"כ שיעור קבוע לכל יום וכו']?

אלא הענין הוא – א) זה הי' רק בתור הצעה.⁷ ב) א' מהסיבות לזה הוא, כי לאחרי ההכרזה "לאלתר לגאולה", ועדיין לא בא – מחפשים דרכים שעל ידם אולי תלוי' ביאת המשיח, ואולי א' מהענינים שצריכים לסיים הוא – החיוב ללמוד כל התורה כולה [כדפסק אדה"ז בהל' תלמוד תורה⁸], לכן הוצע שכל ישראל, אנשים נשים וטף, ילמדו את כל ספר הרמב"ם שהוא הספר היחידי שבו נכללים כל ההלכות שבתורה [כמ"ש הרמב"ם בהקדמתו (משא"כ הרא"ש והרי"ף וכו'). ועד"ז בנוגע למה שנתקן ע"י גדולי ישראל לסיים התלמוד ירושלמי].

וענין זה שייך לכלל ישראל – כי [ענין הגאולה נוגע לכל, ו]כולם מודים שכבר הגיע הזמן שתבוא הגאולה, וכולם מודים שהרמב"ם כולל את כל ההלכות שבתורה, ובמילא אין מה

7) בהנחה אחרת: שא' מהטעמים להצעה של לימוד הרמב"ם, ומה שלא בא ההצעה לפני עשרה שנים – כי לאחרי ההכרזה..., (היינו שדובר כאן רק בטעם אחד, וזה שהוא 'הצעה' אינו טעם לעצמו).
8) פ"א ס"ד. רפ"ב פ"ב ס"י. וש"נ.

9) 'שליח 770' בפורם בני היכלא, (נמצא גם בהדשמות לשיחויק).

ג. ניט געזען ביי דעם שווער

מספר ר' שלום דובער מוצ'קין:

באחת השנים אורגן בבית המדרש ליובאוויטש במונטריאול שיעור בדף היומי¹⁰. שיעור זה היה מיועד בעיקר לאנשים שלא מאנ"ש, כשהמטרה היא שלאחר השיעור בדף היומי ישתתפו גם בשיעור בתניא וכדומה.

באותם ימים היה ר' פרץ ב"חידות" אצל הרבי. בין הדברים הזכיר גם את השיעור הזה ושאל אם אפשר שהרבי יואיל לכתוב מכתב לחיזוק השיעור, כיון שאז אולי גם אנ"ש היו משתתפים בשיעור.

הרבי ענה לו: "איך האב עס ניט געזען ביים שווער"] = לא ראיתי זאת אצל חותני].

כך סיפר לי אבי ותו לא¹¹.

[הערת ר' שלום דובער מוצ'קין: לשלמות הדבר, מופיע כאן צילום מכתב ששלחו מארגני השיעור לרבי אודות עריכת סיום פומבי, ועליו תשובת והוראות הרבי בכתב יד קדשו.

ועוד וגם זה עיקר: שמעתי מר' יוסף קסלר, שכאשר היה בבחרותו בשליחות בקליפורניה, ארגנו שיעור בדף היומי עבור יהודים מקורבים

ודיווחו על כך לרבי, וזכו לקבל מכתב – עבור "חבורת לומדי דף היומי בישיבת "אור אלחנן חב"ד" – ברכה לחג הפסח [נדפס לקמן].

מענה הרבי אודות סיום הש"ס במונטריאול שאורגן על ידי ר' פרץ וחבריו. על הדו"ח השיב הרבי: "נת' ות"ח ות"ח ודבר בעתו וכו", ועל ההצעה לערוך חגיגה גדולה כתב: "כפשוט".

(אלה תולדות פרץ פ"ב ע' 4-373, נדפס באג"ק ח"ל עק רכה (אגרת יא'תקמב). צילום המענה נדפס לקמן בהוספות)

היחס לר' מאיר שפירא

ד. דף היומי בליל שבועות

רש"ג: כ"ק מ"ח אדמו"ר¹² סיפר ע"ד הנהגת אביו אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע לומר ב' פעמים "תיקון ליל שבועות" כאשר פעם השני' הי' בנסיעתו ל"נאות-דשא", מהו המקור להנהגה זו?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כך מובא גם מהמקובלים שנהגו לומר תיקון ב"פ¹³, וכמדומה, שכ"ק מ"ח אדמו"ר אמר

12 סה"מ תשי" ע' 242 ס"א (משיחת ליל א' דחה"ש תשי"ט). סה"ש תשי"ג ע' 118 ס"א.
13 ראה מכתב רב שלמה אלקבץ (נעתק בשל"ה מסכת שבועות כט, ב ואילך): "ועשינו בלילה השני' כסדר הראשון". וראה מטה משה סתרצ"ד: נהגו קדמונים ז"ל משרתי עליון שלא לישן בליל שבועות. ועכשיו בשתי לילות. ובכל לילה קורין כו. – וראה ס' – נטעי גבריאל חג השבועות פ"ז ס"ד (ע' ק"ב). ושי"נ.

10 להעיר שאמור שהרה"ח ר' אברהם קארפ הי' מוסר השיעור בגמרא, ואח"כ הי' ר' פרץ מוסר שיעור תניא.

11 בהיהשמטות לשיח"ק נדפס ש"סיפר נ"ר נחמן? שפירא: פעם כשר' פרץ מוצקין נכנס ל"חידות, כתב בפ"נ שיש לו קביעות בלימוד דף היומי. הרבי אמר לו: "לא ראינו ענין זה אצל השווער", וממילא שיכניס אח"כ פ"נ חדש". אך הנה גירסא זו הנדפס בפנים נתאשר ע"י בנו.

פעמים שהתחייחס לה רבינו

ה. לחבורת דף היומי

ב"ה, י"א ניסן ה'זחשל"ח

ברוקלין, נ.י.

חבורת לומדי דף היומי בישיבת
"אור אלחנן-חבי"ד" לאס אנדזעלעס
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

ת"ח על הברכות. וכבר מלתי
אמורה בתוה"ק: ואברכה (ה' מקור
הברכות) מברכך, בברכתו של הק'
שתוספתו מרובה על העיקר.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו...

(מתוך תשורה פרקש-שוחט תשנ"ז.
צילום האגרת נדפס לקמן)

ו. חידושים ללומד דף היומי

ב"ה ה' אד"ר, תשי"ז

ברוקלין.

הרה"ג הרה"ח א"א נו"נ עוסק
בצ"צ מר"ה אלכסנדר סענדר [יודאסין]
ש"י [תל אביב]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו משילהי שבט
בצירוף עם המחברות חידושו בש"ס¹⁷,
ושאמרו לו שכדאי להדפיס לטובת
לומדי הדף יומי וכו'.

17 נדפסו לאח"ז בשם "תומכי תמימים"
(אה"ק תשכ"ד).

שכן נהג גם הרה"ג הרה"ח וכו' ר' הלל
(הלוי) מפאריטש.

רש"ג: האם כולם אומרים "תיקון
ליל שבועות"?

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כן, חוץ
ממתנגדים שאין אומרים, והשנה
נתחדש לי ממקום מסויים שלמדו אז
"דף היומי".

— מייסד לימוד זה ד"דף היומי"
הרה"ג וכו' ר' מאיר שפירא (ז"ל)¹⁴ הי'
זיער א חסידישער איד, הכרתיו
בווארשא¹⁵ [ולמרות שלא הי' מתנגד
נתפשטה תקנתו¹⁶ גם אצלם].

(מר"ד סעודת ליל א' דחה"ש תשכ"ט, נדפס
בשיחוק' תשכ"ט ח"ב ע' 486, ובתו"מ חנ"ו
ע' 220).

14 אודותיו ראה ס' מרביצי תורה מעולם
החסידות ח"ג (אה"ק תשמ"ז) ע' רכב-רצ.

15 ראה ס' ימי מלך ח"א (קה"ת תשמ"ט) ע'
279.

16 ראה אודות תקנה זו – בס' [מרביצי
תורה] הנ"ל הע' 8 ע' רנג-רנו.

ח. עין יעקב לשאינו שייך לדף יומי

ובהקדמה – שבקדיש ישנם ב' אופנים (כלליים): (א) קדיש דרבנן שאומרים אחר הלימוד בתורה או באגדה בעשרה (עדה קדושה¹⁸), (ב) קדיש יתום, הקשור עם עליית הנשמה כו'.

ובשניהם מודגש שענין הקדיש שייך לכאור' מישראל, עד לפשוט שבפשוטים וקטן שבקטנים: בקדיש דרבנן – לא רק אחר לימוד פלפולא דאורייתא או הלכות התורה, אלא גם אחר לימוד האגדה, כמו לימוד "עין יעקב"¹⁹, ע"י אנשים פשוטים²⁰ שאינם שייכים ללימוד דף היומי, הלכה יומית, וכיו"ב²¹ (כולל גם עניית "אמן", "יהא שמי' רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא" ע"י השומעים, גם קטנים).

(שיחת כ"א אדר תשמ"ח (ספה"ש
תשמ"ח ח"א ע' 307))

והנה יש להתייעץ בזה עם אותם היודעים אופן לימוד זה שבהתאם לזה יוכל להחליט ע"ד הנ"ל. ואף שבטח גם בזה חילוקים ישנם בכ"ז ישנו הצד השהו בשיעור זה, כיון שמוגבל הוא, לימוד הדף גמרא ליום דף גמרא ליום, הגבלות למעלה והגבלות גם למטה, שמזה ג"כ הוראות לאופן החידושים והביאורים המתאימים ללימוד כזה.

ויה"ר שמתוך הרחבת הדעת ובריאות הנכונה יוסיף חיילים להגדיל תורה ולהאדירה, לימוד הנגלה ולימוד החסידות, ובאופן דללמוד ע"מ לעשות, שגם זה תנאי הן בלימוד הנגלה והן בלימוד החסידות שהרי נשיאנו הק' דורשים שמכל עניו יהי בכן.

בברכה.

(אג"ק כ"ק אדמו"ר ח"ד ע' תח (אגרת
ה'קפג). חלקה נדפס בלקו"ש חכ"ד ע' 365)

ז. בצירוף לחלוקת הש"ס

ב"ה, י"ט טבת, תשי"ז

ברוקלין.

מחות' הו"ח א"י'א נו"נ מו"ה זאב
דוב [לודמיר] שי' [ירושלים]

שלום וברכה!

מאשר הנני מקבל מכתבו

...ונמסר רצונו הטוב להשתתפות
בחלוקת הש"ס שמתחלק כאן...
ובצירוף בקשתו שיהי' מהמסכתות
שלומדים בהדף יומי.

(אג"ק כ"ק אדמו"ר ח"ד ע' רסה (אגרת
ה'כו))

18) ראה ברכות כא, ב. אגה"ק סכ"ג. ועוד.
19) להעיר שכ"מ מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (וכן רבותינו נשיאינו שלפניו) הדגיש כר"כ פעמים ע"ד מעלת הלימוד דעין יעקב – ואולי י"ל, על יסוד דברי רבינו הזקן באגה"ק (סכ"ג) "בין מנחה למעריב כל ימות החול ללימוד בעשרה פנימיות התורה שהיא אגדה שבס' עין יעקב שרוב סודות התורה גנוזין בה".
20) להעיר מהפתגם הידוע שפשיטות העצמות מתגלה בהפשיטות דאיש פשוט (לקו"ד ח"ג תצא, ריש ע"ב).

21) ומטעם זה אומרים הקדיש בלשון ארמית – "שהיו רגילין לומר קדיש אחר הדרשה, ושם היו עמי הארצות ולא היו מבנינים כולם לשון הקודש, וכך תקנהו בלשון תרגום שהיו הכל מבנינים שזה הי' לשונם (תוד"ה ועונין – ברכות ג, א).

ט. דף היומי נקבע על ידי גדולי ישראל וקשור עם זכות הרבים

[בדיון מרתק שערך הרבי בש"פ ראה תשמ"ב האם ניתן כיום לעשות סיום על מסכת מועד קטן (לאחר שהרבי עשה סיום על מס' מ"ק בהתוועדות כ' אב) היות וכתוב בספר חסידים לא לעשות סיום בהפרסיא על מס' מ"ק בגלל העניינים של אבלות וכו' שיש במס' זו, אבל הרבי אמר שלאחר שדשו בו רבים ושומר פתאים ה' אין ענין של סכנה ואפשר לעשות סיום. כאן מסביר הרבי לאלו שניסו להשוות זאת לסיומי מסכת שעושים במסגרת לימוד הדף היומי²², בטענה שגם שם עושים הסיום על מס' מ"ק בפרהסיא. והרבי אמר שעל לימוד דף היומי לא ניתן להביא ראיה:]

"כאשר לומדים ש"ס על הסדר כדוגמת הלימוד ד"ף היומי" הרי הלימוד דמסכת מועד קטן אינו ענין בפני עצמו כי אם חלק מלימוד כל הש"ס כולו, ופשיטא שאין לדלג חס ושלום על לימוד מסכת זו. ולא בענין זה קאי מה שכתוב בספר חסידים, ולכן כאשר לומדים מס' מועד קטן על סדר הש"ס לא זקוקים להטעם דדשו בו רבים ושומר פתאים ה'." ובהמשך מוסיף הרבי על לימוד דף היומי "ולא זקוקים לטעם זה כאשר מדובר בלימוד מסכת מועד קטן כחלק מלימוד ד"ף היומי" שזהו מנהג שנקבע על ידי גדולי ישראל, וקשור עם זכות הרבים".

(שיחת ש"פ ראה מבה"ח אלול תשמ"ב סכ"ה (תו"מ תשמ"ב ח"ד ע' 2075. שיח"ק תשמ"ב ע' מא)

י. אין להם זמן בקאנווענשאנ'ס

[דיבר על אלו שעושים קאנווענשאנ'ס בכל שנה ומתאספים וממנים מישהו ואומרים דבר תורה, א שיינע דרשה, אבל אח"כ רואים שמכל ההחלטות לא עשו כלום בפועל].

האב איך זיי געפרעגט פארוואס איז ניטא אויפן סדר היום אז מ'זאל רעדן וועגן ענינים וואס זיינען נוגע לפועל? מ'זאל טראכטן וועגן טהרת המשפחה, אז אין יעדער ארט זאל זיין א מקוה; מ'זאל טראכטן וועגן כשרות המאכלים, בנוגע חינוך, בנוגע שירות לאומי, בנוגע ניתוחי מתים, און וועגן מיהו יהודי – איך זאג בפירוש "מיהו יהודי", ווייל איך קאך זיך אין "מיהו יהודי" – איז אז מ'פרעגט ביי זיי פארוואס איז ניטא אויפן סדר היום וועגן ענינים וואס זיינען נוגע צו מעשה בפועל, ענטפערן זיי אז זייער סדר היום איז שוין פול, און ס'ניטא קיין פלאץ! – זיי וועלן לערנען א דבר תורה, דף היומי, א משנה יומית, הלכה יומית, אבער ניט אן ענין וואס איז נוגע למעשה בפועל!

(משיחת ש"פ חיי שרה תשל"ו, ס"א, (שיח"ק תשל"ו ע' 204))

יא. אמתלא למיהו יהודי

וואס איינע פון די קושיות וואס מ'פרעגט אז היתכן, אז ס'איז דא דער שקר הכי גדול פון "מיהו יהודי", אע"פ וואס דאס איז ניט פארכונדן מיט הלכה, פרעגט מען אויף דערויף היתכן, אז מ'זאגט אזא מין שאלה

טענה'ט מען מיט עם, ר'ל?! די קאפ
איז אין סכנה?! זאגט ער רעדט ניט
וועגן די קאפ, ער רעדט וועגן די
אנדערע איברים שבגופו!

(משיחת כ"ף מנחם אב תשל"א אות כד,
שיחור"ק תשל"א ח"ב ע' 433))

יב. לערנט אפ אייערע שיעורים

[דיבר על מ'יהו יהודי]... דערנאך
זיינען געווען אזוינע וואס האבן
געוואלט ארויפברענגן על סדר היום
דעם ענין פון הפרדת דת מהמדינה, אז
מדינה און דת זיינען צוויי באזונדערע
זאכן, אבער מהאט אויפגעהערט
ריידן וועגן דעם, ניט מהאט דאס
מבטל געווען, נאר דערוויילע האט
מען אויפגעהערט ריידן וועגן דעם.

אבער ווען איז שייכות זאגן
הפרדת דת מהמדינה, בשעת דת האט
דארט א דיעה, ווי עס איז אבער יעצט,
האט דארט דת קיין דיעה ניט, נאר זיי
זיינען אזוי ווי אן עבד צו דער
ממשלה, און ניט אן עבד עברי וואס
"כל הקונה עבד עברי כקונה אדון
לעצמו", נאר ווי אן עבד כנעני,
מ'הייסט זיי וואס צו טאן, און אלץ
וואס מזויל פירט מען מיט זיי דורך!

בחיים הפרטים זיינען די
מיניסטארן פרומע אידן, אבער בשעת
עס קומט צו דער ממשלה זאגט מען
זיי אז דא זאלט איר טאן ווי מיר ווילן;
גיט אהיים, און לערנט אפ דעם דף
היומי, איר קענט האבן אייערע
שיעורים, מיט אלע ענינים, אבער
בשעת עס קומט צו ענינים פון דער
ממשלה, בשעת מ'דארף מאכן א נייעם

בשעת מ'האט געמאכט כמה פעולות
טובות.

האט מען שוין גערעדט אויף
דערויף, אז דאס האט שוין די גמרא
באווארנט אז "טענו חטיין והודה לו
בשעורין", וואס דאס רעדט זיך וועגן
צוויי נארמאלע מענטשן, וואס זיי
זיינען געקומען צו א ב"ד, וואס א
ב"ד דארפן זיין "חכמים ונבונים
וידועים לשבטיכם", און אעפ"כ זאגט
מען אז ס'קען זיין א מציאות אז "טענו
חטיים והודה לו בשעורים!"

אז מ'פרעגט ביי עם, ווי אזוי
חתמ'עסטו אויף א פאפיר אז יענער
איז א איד, און ער אליין זאגט אז ער
איז א גוי, נאר וואס - ער באצאלט
פינף און צוואנציק דאלאר, אדער ער
האט דאס שוין אויך ניט באצאלט,
נאר מהאט עם מערניט ווי פארשריבן
אזוי, און דו חתמ'עסט אליין, אדער דו
הייסט א צווייטן חתמ'ענען אלס דיין
שליח, אז ער איז יהודי, וואס תורת
אמת זאגט אז יהודי הייסט א כופר
בע"ז און "מודה בכל התורה כולה!"

ענטפערט מען עם אויף דערויף,
וואס הייסט! איך האב דאך געלערנט
דעם דף היומי! איך האב דאך געלייגט
תפילין! איך טראג דאך א טלית קטן!
איך גיב דאך צדקה!

איז לדוגמא למה הדבר דומה, אז
מ'קומט צוגיין צו איינעם און מ'זאגט
עם, אז דו האסט א שונא, וואס ער וויל
ר'ל אפהאקן די קאפ - ענטפערט ער
עם, איך האב דאך א געזונטע פוס! און
איך האב א געזונטע האנט! במילא
דארף איך גאר ניט טאן!

"תורה הוא" (תוד"ה נפסל מנחות כ, ב))
איז אז ווען מ'דרוקט תלמוד בבלי,
דרוקט מען אויך די גמרא פון תלמוד
ירושלמי אויף מסכת שקלים (ניט קיין
אנדער מסכת), און ס'איז איינגעבונדן
צוזאמען מיטן ש"ס בבלי, און דער
וואס לערנט תלמוד בבלי, לערנט אויך
די גמרא פון תלמוד ירושלמי וואס איז
דא אויף מסכת שקלים.

[וכידוע די שקו"ט וואס איז געווען
לפני כמה שנים בנוגע צום סדר
הלימוד פון "דף היומי", צי מזאל
לערנען די גמרא פון תלמוד ירושלמי
אויף מסכת שקלים, וויבאלד אז דער
סדר הלימוד פון "דף היומי" איז דער
סדר הלימוד פון תלמוד בבלי].

(משיחת אור ל"ג ניסן תשל"ח סט"ו,
שיחוק"ק תשל"ח ח"ב ע' 169))

חוק, רופט מען אריין די דתיים, און
מזאגט זיי אן אז לכתחלה דארפט איר
שרייען, אבער בנוגע לפועל וועט דאס
אזוי זיין, און דערנאך זאלט איר
ארומגיין שרייען אז עס איז געווען א
נצחון פאר דת; וואס דער נצחון איז,
דאס וועט איר שפעטער וויסן! און
מ'פאלגט אויס אלץ, אבי ניט אפגעבן
דעם ביינקל!

אבער דער ביינקל אליין האט דאך
קיין כח ניט! ס'איז נאר אז דער בא כח
וואס זיצט אויפן בענקל האט א דיעה,
אבער אויב מ'שטעלט זיך ניט
אנטקעגן, האט ניט דער ביינקל קיין
שום תפיסת מקום!

(משיחת ש"פ נשא תשל"א ס"ו,
שיחוק"ק תשל"א ח"ב ע' 9-268))

יג. מס' שקלים דתלמוד ירושלמי

בנוגע צו מסכת שקלים געפינט
מען א דבר נפלא...:

אין מסכתות הש"ס זיינען דא כמה
מסכתות וואס האבן גמרא סיי אין
בבלי און סיי אין ירושלמי, און ס'זיינען
דא מסכתות וואס האבן גמרא מערניט
ווי אין ירושלמי, ובפרט אנהויבנדיק
פון סדר זרעים. און ס'איז אפגעדרוקט
אין אן אופן אז דער וואס לערנט
תלמוד בבלי לערנט ער די גמרא פון
בבלי, און דער וואס לערנט תלמוד
ירושלמי לערנט ער די גמרא פון
ירושלמי...

ס'איז אבער דא אן איין און
איינציקער אויסנאם, וואס דאס איז
מסכת שקלים: "מנהג ישראל" (וואס

סיפורי חסידים

הוספות

ר' מנחם מנדל סמירין

אחרי מותו של ר' שניאור זלמן, מילא את מקומו חותנו הר' מנחם מנדל סמירין. עד מהרה הוכיח שבלמדנותו ובמדותיו ראוי הוא לתפוס את מקומו של חותנו.

פעילותו חרגה הרבה מעבר לתחום מלאכת השחיטה, היה פוסק שאלות בכשרות, יושב ב"דיני-תורה" וגם שימש המוהל בעיירה ובכפרי הסביבה. כל יולדת היתה מקבלת ממנו "שיר המעלות" לשמירה לרך הנולד. כן היה הגבאי בבית המדרש הליובאוויטשער, בעל התקיעה והבעלי-קורא. את כל פעולותיו היה עושה שלא על מנת לקבל פרס. כן היה מוצא זמן לומר שיעור בדף היומי, משניות וכדו'.

ר' מנחם מנדל היה ה"משפיע" ומנהיגם של החסידים. ההתוועדויות התקיימו בביתו, והוא היה חוזר חסידות לפני המשתתפים...

(אהלי ליובאוויטש ח"ב ע' 39-40)

ר' אייזיק יצחק קריסק

אהבה עצומה הייתה לו לתורה ולו שיעורים וקביעות רבות בלימוד תורה וחסידות: חת"ת, דף היומי, רמב"ם היומי, ועוד. היממה שלו הייתה בנויה סביב שיעורי תורה. אהב לשבת בהתוועדויות חסידיות וחיבב במיוחד את ניגוני חב"ד העתיקים.

(בקונטרס שנערך ע"י נכדו הרב יוסף קריסק ונדפס בתשס"ד)

א. הנחה א' משיחת ש"פ שלח תשמ"ח

וכאן המקום בנוגע למה שמדובר בשבת העברה²³ בנוגע חלשה דעתו [דאהרן הכהן, ש]כשרואה משתתפים בדבר טוב, והוא לא השתתף צריך 'אנרירן עם' – ולכאורה הרי יש דף היומי, ואעפ"כ אין משתתפים בזה – שענינו הוא שלומדים תורה לפרקים – ולומדים זה לסיים בזמן מסויים ובתוך רבים מישראל?

והביאור בזה, שב(ה)נוגע חנוכת המזבח היו כל הנשיאים וי"ב שבטים ביחד, והיינו שכל ישראל השתתפו בזה ביחד, ולכן הוא הוראה בהנוגע אהרן הכהן כנ"ל; משא"כ כאן הרי בשעתו היו גדולי ישראל שלא הסכימו עם זה, ועד שגם כ"ק מר"ח אדמו"ר לא ציוה לה(ה)תל' התמימים שילמדו זה, וזה גופא שלא ציוה ה"ז גופא מוכיח תכלית השלילה לזה.

והביאור בזה [שלא הסכימו עם זה] – בהיקדם ענין הנשיאים, [ש]הרי כל נשיא ה"י לו יומו, והיינו נשיא א' ליום ולב' נשיאים ליום א', ולכן אף שיהודה ה"י ביום א' ויששכר ביום ב' – לא דחה יששכר את ראובן²⁴ וכו', שלכאורה היו כל השבטים היו צריכים [להדחף –] "שטופן זיך" בשביל יום

23 שיחת ש"פ בהעלותך (ספה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 483 ואילך).

24 לכאורה צ"ל לא דחה יששכר את יהודה (או שלא דחה ראובן את יששכר).

ע"י גדולי ישראל לסיים הירושלמי
והוא ע"ד הנ"ל...

(העתק רשימת ר' מיכאל זליגסון ש"י
משיחת ש"פ שלח תשמ"ח, שרשמה בשעתו
(ונמצא כעת בה'השמטות לשיחוק"ק))

ב. הנחה ב' משיחת ש"פ שלח תשמ"ח

וכאן המקום צו מוסיף זיין ביאור
אין דער הוראה וואס מהאט גערעדט
פאריקן שבת²⁹ פון דעם וואס "כשראה
אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו
שלא הי' עמהם בחנוכה"³⁰, אז ווען א
איד זעט א דבר טוב בעולם וואס איז
נוגע צו אים, נוגע צו ברענגען די
גאולה וכו', אין וועלכע ער האט ניט
געהאט א השתתפות, דארף עס ביי
אים פועל'ן "חלשה דעתו", עס דארף
אים פארדריסען און ער דארף זיך
משתדל זיין צו זיך משתתף זיין אין
דעם (אויב נאך מעגלעך), ווי גערעדט
בארוכה.

וואס לכאורה, לויט דעם האט מען
זיך געדארפט משתתף זיין אין יעדער
דבר טוב פארבונדן מיט תורה ומצוות
שבעולם, און מ'זעט בפועל - אז ניט
דאס איז דער סדר, עס זיינען פאראן
כמה ענינים טובים אין וועלכע מ'איז
זיך ניט משתתף.

איז דער ביאור אין דעם מובן פון
דעם ענין עצמו: חלשה דעתו של
אהרן איז ניט געווען ביז נאך די
הקרבה פון אלע י"ב נשיאים, ווייל כל

הא, ובפרט יששכר שהשיאן עצה זו
וכו' אלא שכל א' ה' לו יומו המיוחד.

ועד"ז²⁵ מובן בענין הנ"ל, שמכיון
שלימוד דף היומי יש בו [המעלות
שבזה] וכו', ולאידך הרי צ"ל שילמוד
במקום שלבו חפץ, ולכן י"ל שמה שלא
כולם הסכימו להצעה זו [הוא], שהרי
זה לוקח זמן משיעורים דלימוד
המוסר, לימוד החסידות וכן פלפול
וכו', מלבד השיעורים הקבועים
שנסדרו ע"י אנשי כנה"ג ובתפלה בכ"י,
וכן תקנות רועי עדתם כפי שרואים
הדרישה בזה²⁶.

אבל עפ"ז השאלה: מהו בנוגע
לרמב"ם שנתקבל ע"י אלפים כ"י
מישראל הרי הוא ג"כ שיעור קבוע
לכל יום וכו',

והביאור בזה - שמכיון שלא לתר
לגאולה, הרי עומדים קרוב להגאולה
צריכים לענין הגאולה, במילא לסיים
ענין מסויים - ובזה גופא באופן של
גירסא וכל התורה כולה כמו שהוא
בכתב שהרי מצד עת [לעשות] לה'
התירו לכתוב וכו', ואיפה יש מעלה זו?
ברמב"ם, שיש בו כל התורה כולה²⁷.
(ו)אף שישנם עוד ספרים עם ריבוי
ענינים - אבל לא כל התורה כולה,
שיוכלו לסיים כמ"ש אדה"ז בהל'
ת"ת²⁸; ועד"ז בהנוגע ירושלמי שנתקן

25) צ"ע המשך וקשר הדברים. וראה לקמן
הנחה ב'.

26) בהנחה זו אינו ברור אם הוא משום
דצ"ל במקום שלבו חפץ, או משום שזה לוקח זמן
מלימוד החסידות. ונפק"מ אם אכן הוא במקום
שלבו חפץ. וראה לעיל בפנים דהוא משום
תרת'.

27) ראה קונטרס משיחת אחש"פ וכו',
תשמ"מ.

28) פ"א ס"ד. רפ"ב. פ"ב ס"י. וש"נ.

29) שיחת ש"פ בהעלותך (ספה"ש תשמ"ח
ח"ב ע' 483 ואילך).
30) פרשי" ר"פ בהעלותך.

חוג מסויים ועדה מסויימת, ער זאל מחליט זיין לאחרי התבוננות ועיון רב ("לדעתך"), וועלכע מנהגים זיינען מתאים צו זיין עדה, וואס כל אחד ואחד במסילתו יעלה.

"חלשה דעתו" דארף זיין דוקא אין ענינים וואס זיינען שוים לכל נפש, אדער שייך צו זיין חלק העבודה; אבער ניט בנוגע צו ענינים וואס זיינען שייך צו אן אנדער שבת, ווארום אין דעם איז דער סדר "נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום".

ווען עס רעדט זיך אבער וועגן אונזער דור וואס האט די שליחות צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה און צוגרייטן די כניסה וכיבוש הארץ (כנ"ל) - איז פארשטאנדיק אז דאס איז א דבר השוה לכל נפש, און יעדערער דארף זיך משתתף זיין אין דעם, ובמיוחד - דורך הפצת היהדות והפצת המעינות חוצה.

ועד"ז איז אויך בנוגע צו דער הצעה וועגן דעם שיעור יומי בספר הרמב"ם: איינער פון די טעמים אויף דער הצעה, און פארוואס מ'האט עס ניט מציע געווען פאר צען יאר צוריק, איז - ווייל לאחרי ווי מ'האט די הכרזה פון "לאלתר לגאולה", און מ'זעט אז עדיין לא בא, ועד מתי - האט מען געטראכט וואס קען אויף דעם זיין די סיבה, און וואס קען זיין די וועג וואס וועט שוין ברענגען די גאולה. אפשר איז די סיבה לזה - אז אידן דארפן נאך מסיים זיין דער חיוב פון לערנען כל

זמן וואס נאר עטלעכע פון די נשיאים האבן מקריב געווען, איז ניטא פון וואס צו האבן חלישות הדעת, ווייל עס קען זיין אז די עבודה איז פארבונדן נאר מיט א חוג מסויים, שבטים מסויימים (א דגל וכיו"ב) פון בני ישראל; אזוי ווי ס'איז קיין שאלה ניט - פארוואס איין נשיא לשבט האט ניט געהאט חלישות הדעת און זיך געשטופט צו מקריב זיין אין דעם טאג פון א צווייטן נשיא - ווייל היות אז ס'איז געווען א ציווי מה' "נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום"³¹, איז פארשטאנדיק אז יעדער יום האט א שייכות דוקא מיט דער עבודה פון א נשיא מסויים;

אבער לאחרי ווי אהרן האט געזען אז אלע י"ב נשיאים האבן מקריב געווען, ד.ה. אז חנוכת המזבח איז שייך צו כלל ישראל - מיט איין אויסנאם: הוא ושבתו - דעמולט איז חלשה דעתו, פארוואס ער איז זיך ניט משתתף אין א זאך וואס איז נוגע אויך צו אים אלס חלק פון כלל ישראל, ואדרבה - זייענדיק פון שבת לוי וואס ענינו איז עבודת המשכן.

אזוי אויך בנוגע צו די הוראה דערפון:

אין עבודת ה' זיינען פאראן צוויי סוגים: (א) זאכן וואס זיינען א דבר השוה לכל נפש, און (ב) זאכן וואס "נהרא נהרא ופשטי"³²: על יסוד פון א ציווי כללי בתורה (השוה לכל נפש) איז אפגעגעבן געווארן צו יעדער נשיא השבט, צו יעדער מנהיג פון א

התורה כולה (ווי דער אלטער רבי פסק'נט אין הל' תלמוד תורה³³).

דעריבער האט מען מציע געווען, אז אנשים נשים וטף זאלן אלע לערנען א שיעור יומי בספר הרמב"ם, וועלכע איז דער איינציקער ספר וואס איז כולל כל הלכות שבתורה, ווי דער רמב"ם שרייבט בהקדמתו (משא"כ דער רא"ש ואלפס וכו')³⁴.

און וויבאלד אז דאס קען זיין די וועג [וואס] וועט ברענגען די גאולה – דעריבער איז דאס שייך צו כלל ישראל, ווארום אלעמען איז נוגע די גאולה, וכולם מודים אז ס'איז שוין געקומען די צייט אויף דער גאולה ("לא לתר לגאולה"), וכולם מודים אז דער רמב"ם איז כולל כל הלכות שבתורה – האט מען דאך גארניט צו פארלירן צו אויספרואווען: אפשר איז דער לימוד בספר הרמב"ם דער וועג צו ברענגען די גאולה!

(הנחת "ועד הנחות התמימים" ר')
סימון דדייקובסון (ס"ו-ז)

33 פ"א ס"ד. רפ"ב. פ"ב ס"י. וש"נ.
34 ראה קונטרס משיחת אחש"פ וכו', תשד"מ.

אגרת כ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ

זכרון לבני ישראל

רלב

I. SCHNEERSOHN

Riga, Letland.

זקף יצחק שניאורסאהן

ליזנאוויטש

מני. ריגא - לסביא

פ"ה, יו"ד סיון, תרצ"א.

ריגא.

כבוד ידידי הרה"ג הנכבד והנעלה,
ו"ח אי"א מוה"ר ישראל ש"י.

שלום וברכה

מכתבו כמועדו קבלתי, ונהניתי מאד לשמע מחיזוק לימוד
משניות וחיזוק לימוד דף היומי, ואשר ככהכנ"ס, נחלת ישראל"אומרים
תהלים בכל יום, והחוב על כאו"א מאנ"ש לפרסם דבר זה של אמירת תהלים
בכל יום בכל מנין שהוא, וזכותו גדול כמאד מאד.
נהניתי לשמע אדוה צעירי אגודת ישראל ולימודם, והנני
מצרף בזה מכתב אליהם ובבקשה למסרו אליהם, ולכתוב לי כפרשות מטעם
כהיום, והשי"ח יעזר להם.

כנדון אגודת חסידי חב"ד - הן כהנוגע להפרט והן כהנוגע
להחזקת מוסדות התורה - יש לי צער גדול, ורואה אני התרשלות גדולה
אצלם, התלוי בהפרטים מאנ"ש ש"י וכיחוד מחתמימים
עיניהם ויזמין להם לכאו"א פרנסתו כריוח ובמנוחה בנו"ר, ויתעורר
כאזחה ההתעוררות להם, ויצליח להם השי"ח בנו"ר.

הדו"ש ומיני-א"ס

מענה כ"ק אדמו"ר למכתבו של ר' פרץ

אשר יצאנו לדרך

כ"ק אדמו"ר שליט"א

באילוף הדם סבה טעם טעם"ח במקורו כזה אמנם לקצת עור נבלה ברגלים .
התפילה מעולם לא בקשר ל"דף הימים" יצאה כאותה סבה נובלה אך היא למסוך לזמנים
לקבוצה זו . לאחר כחמש עשרה נקבע העקר בבית המדרש ליובאוויטש וסמך עד היום
הנה יום יום , בכל ימות השנה (פרט לקרב מהו , יום הכפורים , וסורים) מתחילים
עשרות לזכרים בעצרי העוד העלולים וסורתיים ב"ה

העקרוב העלולים - יש בוודאי ענינה הנביא וכן חלבה כסדה מעלחן עורר
ארה הייט.

- דמי העקרוב - כשעה ומחצת , לכה ערב .
- העירי העקרוב - הרב אברהם קרס - בסרא
- הרב פרץ מוצקין - בנייה
- הרב מנחם ברויאצקי - בבאי זכ"ס במנחם והנאי

מקורות המסופר

- בכל טעה קצת על ימי הקיץ , עקרה כפרקי אבות
- מקורה מורה מלכט בכל מוצ"ק בימי בחורף .
- מקורה טענה במיום כל מטבח
- מקורה טענה מיוזמה ומשכבית ביום סדר .
- המועדיות ביומי דמנחם , אחר העקרוב ק"י זכ"ס ש"י

מלבד טעם הענין חליבו זהו חלבה לזכרים מזה העקרוב הנזכר היחידים המסתובב
מזה. אמנם הכיח נחקרו לא חק ליסוד טענה כי אמר גם לאחר היום נזכרים וסמך
מסתובב ל"יובאוויטש וכו' וכו' ?

מורה המוד המל"ט נפיקס אי"ה או המ"ס כפעם הראשונה . ובאים אנו בזה
בשאלתו אל כ"ק אדמו"ר שליט"א אם לארון הציבור גדולה דעספיט עקרה כל בני
העיר , קיימת אפשרות למה את המסתובב בעקרוב אחרים כעיר כאף הם ממיוזמת
באותה עתה את המ"ס וטענה העקרוב מולם משכבית כרבי"ה ב"ישיבתנו ק"י (יום)
הרבנישן זילדערט , ביד"ק זינורקביץ זכ"ס : העקרוב שלנו הוא מעלל בנינוח
והמסתובב ולכן ממאים ביה כדרכו (הבינה הגדולה)
זמן לכן - אם לא נעשה זאת כמראה טעמיש יארצנו זאת וואלי סוסט עוהכר
ייענה על הדג

אנו מוחכים בזה המי רשימות 1 § המסתובבים הקבועים 2) המסתובבים מדי פעם .
המקיים אנו בזה את דרכו הקודמת אל כ"ק אדמו"ר שליט"א להחלת העקרוב ,
להתחמם ולהתחממות וזמן הקודמת לשאלתנו המפורט .

דב"ק רמ"ג
הרב אברהם קרס

אם מאי א ל 173
הרב מנחם ברויאצקי

הרב פרץ מוצקין

המנחה

על מה שכתב "בחודש תמוז הבעל"ט נסיים אי"ה את הש"ס בפעם הראשונה. ובאים אנו בזה בשאלתנו אל כ"ק אדמו"ר שליט"א אם לארון חגיגה גדולה (ופוסמית?) עבור כל בני העיר" ענה כ"ק אדמו"ר: "כפשוט".

אגרת כ"ק אדמו"ר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
774 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213
493-9250

מחנך מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן שאַרקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, י"א ג'סן ה'תשל"ח
ברוקלין, נ.י.

חכמה לומדי דף היוסי
בישיבת "אור אלחנן-חב"ד"
לאס אנדזעלעס ה' עליהס יחיו

שלום וברכה!

ה"ח על הכרכות, וכבר מלבי" אסורה בחוה"ק: ואברכה
(ה' מקור הכרכות) מבריכין, בברכתו של הק' שתוספתו מרובה
על העיקר.

ולקראת חג המצות, זמן הירוחנו, הבא עלינו ועל כל ישראל
לסוכה, הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית,
חירות מדאגות כגס ומדאגות כוונת - סכל דבר המעכב עבודת ה'
בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בחורחנו תורת חיים,
הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו
שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בשם אגרת החג
